

(таблица 16) Информация за проведените обществени обсъждания

Етап	ДАТА	СЪБИТИЕ	МЯСТО	УЧАСТНИЦИ
I	27.11.2011	Представяне на ИПГВР на гр. София – НАГ, София	НАГ, Столична община	Администрация, представители на професионалните среди, журналисти
I	22.2.2012	Представяне на ИПГВР на гр. София – НАГ, София	НАГ, Столична община	Администрация, представители на професионалните среди, журналисти
I	27.2.2012	Публикация "С интегриран план София слага ред в инвестициите" във в."Строителство Градът"	в. "Строителство Градът", бр.8/27.02.2012 г.	
I	23.4.2012	Представяне на ИПГВР и Визията за развитие на София на конференция ValRec	Кемпински Хотел Зографски, София	Представители на бизнеса и професионалните среди - български и чуждестранни инвеститори; архитекти, урбанисти, инженери и др.
I	23.4.2012	Провеждане на фокус-групи - 3 бр.	Кемпински Хотел Зографски, София	Професионалисти в областта на градското планиране /архитекти, урбанисти, инженери и др./; представителите на частния сектор и бизнеса; представители на публичния сектор и администрацията /МРРБ, СО/; чужденци, които живеят, работят и инвестират в София
I	23.4.2012	Анкетно проучване относно силните и слабите страни на София и визията за развитие на града до 2020 г.	Кемпински Хотел Зографски, София	Участници в конференцията ValRec: представители на бизнеса и професионалните среди - български и чуждестранни инвеститори; архитекти, урбанисти, инженери и др.
I	23.4.2012	Публикация "Интегриран план за градско възстановяване и развитие: София търси визията си до 2020 г." във в."Строителство Градът"	в. "Строителство Градът", бр.16/23.04.2012 г.	
I	11.5.2012	Представяне на ИПГВР на конференция UPWARD	Торино, Италия	

I	11.6.2012	Представяне на целевия и проблемен анализ, визията и стратегическите цели пред общински съветници и зам. кметове	Столична община	Общински съветници, заместник кметове
II	15.6.2012	Стартира интернет сайта на ИПГВР-София	www.sofiaxxi.eu	
II	23.6.2012	Предаване на телевизия Bulgaria OnAir за интегрираното градско планиране	ТВ предаване "Конструкции" по Bulgaria OnAir	
II	25.6.2012 06.7.2012	Провеждане на 22 бр. срещи в районните администрации; интервюиране и анкетиране относно проблемни територии и текущи проекти	22 бр. районни администрации	Районни кметове и заместник кметове, главни архитекти, началници на отдели
II	26.7.2012	Представяне на зоните за въздействие пред общински съветници и зам.кметове	Столична община	Общински съветници, заместник кметове
II	31.7.2012	Културна инфраструктура и ИПГВР в контекста на инициативата "София-европейска столица на културата"	Столична община	Тодор Чобанов – зам. кмет по културата на СО, представители на Асоциация за развитие на София и на списание "Едно"
II	3.8.2012	Публикация на сайта на ИПГВР София относно Общественото обсъждане		
II	3.8.2012	Публикация на сайта на НАГ относно Общественото обсъждане на зоните за въздействие		
II	4.8.2012	Публикация в Capital Daily общественото обсъждане на ИПГВР София		
II	03.8.2012 22.8.2012	Провеждане на представително социологическо проучване сред жителите на гр.София по отношение на зоните за въздействие	София	Представителна извадка от пълнолетни граждани на София; Метод на формиране на извадката: възраст, пол и образование
II	03.8.2012 22.8.2012	Провеждане на представително социологическо проучване сред жителите на гр.София по отношение на центъра на града	София	Представителна извадка от пълнолетни граждани на София; Метод на формиране на извадката: възраст, пол и образование

II	03.08.2012 03.09.2012	Изложба - резултати от Етап 2 на ИПГВР	Фоайето на УАСГ, София	
II	3.9.2012	Обществено обсъждане на зоните за въздействие	Аула Максима, УАСГ, София	Професионалисти в областта на градското планиране /архитекти, урбанисти, инженери и др./; студенти и преподаватели; представители на неправителствени организации; граждани
II	3.9.2012	Анкетно социологическо проучване сред участниците в общественото обсъждане	Аула Максима, УАСГ, София	Професионалисти в областта на градското планиране /архитекти, урбанисти, инженери и др./; студенти и преподаватели; представители на неправителствени организации; граждани
II	3.9.2012	Публикация "Обсъждат се зоните за въздействие в ИПГВР София" във в. "Строителство Градът"	в. "Строителство Градът", бр.33/03.09.2012 г.	
II	4.9.2012	Публикация на сайта на КАБ за Общественото обсъждане на ИПГВР София		Професионални среди, членове на КАБ и широка публика
II	5.9.2012	Публикация за ИПГВР-София "Интегрираните програми за градовете са нов подход в планирането" в интернет портал за архитектура и строителство CityBuild.bg	CityBuild.bg	
II	13.9.2012	Участие в изложба "Новата София", организирана от Градът Медиа Груп	пл. "Независимост", София	(приблизителен брой посетители по данни на организаторите)
II	20.9.2012	Разглеждане на зоните за въздействие от Столичен общински съвет	Столична община	
II	27.9.2012	Участие в кръгла маса на тема: „Да говорим за градовете в бъдеще време”, част от Програма ГРАДЪТ	Клуб Residence, София	Кметове на общини, експерти разработващи интегрирани планове, представители на фондовете за градско развитие по JESSICA и др.
II	29.9.2012	Стартира фейсбук страницата на ИПГВР-София	-	

III	15.10.2012	Публикация "Ново строителство в столицата - 9000 жилища на година" във в. "Строителство Градът"	в. "Строителство Градът", бр.39/15.10.2012 г.	
III	19.10.2012	Среща с ръководството на Пазари Възраждане за запознаване с ИПГВР и обсъждане на проектни идеи и предложения	Пазари Възраждане	С г-н Николай Георгиев - Изпълнителен директор на Пазари Възраждане
III	26.10.2012	Среща на тема "Възможности за изграждане на Планетариум"	НЦТР	Представители на "Астрономическа асоциация София"
III	29.10.2012	Публикация "Зони с потенциал за икономическо развитие в ИПГВР-София" във в. "Строителство Градът"	в. "Строителство Градът", бр.41/29.10.2012 г.	
III	2.11.2012	Среща с ръководството на райони - "Надежда", "Връбница", "Илинден", "Красна поляна"	НАГ, Столична община	Районни кметове, заместник кметове, главни архитекти
III	5.11.2012	Среща с ръководството на райони - "Сердика", "Възраждане", "Красно село", "Триадица"	НАГ, Столична община	Районни кметове, заместник кметове, главни архитекти, началници на отдели
III	6.11.2012	Среща с ръководството на райони - "Искър", "Младост", "Слатина"	НАГ, Столична община	Районни кметове, заместник кметове, главни архитекти, началници на отдели
III	7.11.2012	Среща с ръководството на НДК - разискване на потребностите от обновяване и възможни източници на финансиране	НДК	Ръководството на НДК
III	7.11.2012	Среща с ръководството на р-н "Надежда"	р-н "Надежда", СО	Кмет, зам. кметове, главен архитект, началници на отдели, експерти в р-н "Надежда"
III	8.11.2013	Представяне на ИПГВР и Икономическата зона И1 на конференция ValRes	Кемпински Хотел Зографски, София	Представители на бизнеса и професионалните среди - български и чуждестранни инвеститори; архитекти, урбанисти, инженери и др.
III	12.11.2013	Публикация "Общините търсят партньори от частния бизнес за ПЧП: Важна крачка е създаването на високотехнологични паркове" във в. "Строителство Градът"	в. "Строителство Градът", бр.43/12.11.2012 г.	

III	12.11.2012	Среща на тема значимостта на проектите за опазване на НКН и кандидатурата на София за Европейска столица на културата 2019 г.	Столична община	С Тодор Чобанов – зам. кмет по културата на СО
III	13.11.2012	Среща с ръководството на р-н "Връбница"	р-н "Връбница", СО	Кмет, зам. кметове, главен архитект, началници на отдели, експерти в р-н "Връбница"
III	14.11.2012	Среща на тема: Значимостта на проектите за опазване на НКН и кандидатурата на София за Европейска столица на културата 2019 г.	Столична община	С Тодор Чобанов – зам. кмет по културата на СО
III	15.11.2012	Среща с ръководството на р-н "Красна поляна"	р-н "Красна поляна"	Кмет, зам. кметове, главен архитект, началници на отдели, експерти в р-н "Красна поляна"
III	15.11.2012	Среща с ръководството на р-н "Илинден"	р-н "Илинден", СО	Кмет, зам. кметове, главен архитект, началници на отдели, експерти в р-н "Илинден"
III	15.11.2012	Среща на тема: Приоритизиране на обектите на културното наследство и възможни проекти	Археологически музей	С ръководството на музея
III	15.11.2012	Среща на тема: Приоритизиране на обектите на културното наследство и възможни проекти	ОКИ "Музей за история на София"	С екип на ОКИ "Музей за история на София"
III	16.11.2012	Среща със заместник кметове на Столична община	НАГ, Столична община	Заместник кметове на СО
III	18.11.2012	Изложба към София Архитектурна седмица, НДК София	Пространството пред НДК	Граждани (приблизителен брой посетители по данни на организаторите)
III	19.11.2012	Среща на тема: СОФИЯ ТЕХ ПАРК	Министерство на икономиката	С ръководството на СОФИЯ ТЕХ ПАРК ЕАД
III	22.11.2012	Среща с представители на експлоатационни дружества: "Топлофикация" ЕАД, "Софийска вода" АД, "София газ" ЕАД - обсъждане на ИПГВР и инвестиционните планове на дружествата	НАГ, Столична община	С представители на: "Топлофикация" ЕАД, "Софийска вода" АД, "София газ" ЕАД
III	22.11.2012	Среща с ръководството на р-н "Младост" и представители на бизнеса в района	р-н "Младост"	Кмет, зам. кметове, главен архитект на р-н "Младост"; представители на големи фирми и инвеститори в района

III	26.11.2012	Участие в Sofia Architecture Week - дискусия за бъдещето на НДК	НДК	Кмет на СО, Гл.архитект на СО, ръководството на НДК, представители на културни институции, неправителствени организации и др.
III	29.11.2012	Участие в Sofia Architecture Week - кръгла маса на тема: Съвременна градска археология, "Индустриално наследство"	НДК	Архитекти, урбанисти, инженери, еколози, граждани от страната и чужбина
III	2.12.2012	Представяне на ИПГВР в Sofia Architecture Week	НДК	Архитекти, урбанисти, инженери, еколози, граждани от страната и чужбина
III	7.12.2012	Среща с представители на МВР относно възможностите за обновяване на сградния фонд - административни, учебни сгради и пожарни в обхвата на зоните за въздействие	НЦТР	Представители на структурите на МВР - Полиция и СУ "Пожарна безопасност и защита на населението"
III	11.12.2012	Дискусия с представители на бизнеса в зона И1 Изток	НЦТР	Фирми и инвеститори в зона И1 Изток, представители на БСК, БАН и др.
III	12.12.2012	Среща с Ръководството на Спортна София АД за запознаване с ИПГВР и обсъждане на проектни идеи и предложения	НЦТР	С Николай Крулев - Изпълнителен директор на Спортна София АД
III	14.12.2012	Среща със заместник кметове на Столична община и кметове на районите в зона С1 - междинно докладване и представяне на проекти	НАГ, Столична община	Заместник кметове на СО; кметове, заместник кметове и главни архитекти на райони - "Надежда", "Връбница", "Илинден", "Красна поляна"
III	7.1.2013	Среща с ръководството на НАИМ при БАН на тема: Археологическите обекти в София и степен на проучване и проектна готовност	НАИМ при БАН	С доц. Л.Вагалински - Директор на НАИМ при БАН
III	8.1.2013	Среща с представители на ОКИ "Музей за история на София" за обсъждане на обектите на НКЦ на територията на София	ОКИ "Музей за история на София"	Представители на ОКИ "Музей за история на София"
III	9.1.2013	Обсъждане на приоритетите в развитието на комуникационно-транспортната система на София	Дирекция "Транспортна инфраструктура, СО	С Любомир Христов – зам. кмет по транспорта на СО; ръководството и експерти от Дирекция "Транспортна инфраструктура"

III	10.1.2013	Среща с представители на БАН на тема: потенциални проекти и възможности за обновяване на териториите на БАН	НЦТР	С представители на БАН
III	10.1.2013	Среща с представители на Съюза на ландшафтните архитекти за обсъждане на ИПГВР и формулиране на проектни предложения	СЛА	С представители на СЛА
III	12.1.2013	Предаване на телевизия Bulgaria OnAir за ИПГВР София и зоните за въздействие	ТВ предаване "Конструкции" по Bulgaria OnAir	Публиката на предаването Конструкции – излъчено два пъти и качено в Youtube
III	14.1.2013	Среща на тема: Значимостта на проектите за опазване на НКЦ и кандидатурата на София за Европейска столица на културата 2019 г.	Столична община	С Тодор Чобанов – зам. кмет по културата на СО
III	14.1.2013	Среща с представители на Археологически музей за подготовка на проектни предложения и прецизиране на дейностите свързани с необходимите интервенции по сградата на музея и модернизирани на експозицията и фонда	Археологически музей	С представители на музея с директор г-жа Мария Рехо
III	21.1.2013	Публикация "ГИС са изключително важен инструмент при определяне зоните на въздействие" във в. "Строителство Градът"	в. "Строителство Градът", бр.03/21.01.2013 г.	
III	24.1.2013	Среща с представители на Лесотехническият университет за обсъждане на ИПГВР и формулиране на проектни предложения за зелената с-ма	ЛТУ	Преподаватели от Факултета по Ландшафтна архитектура и Екология при Лесотехническият университет
III	25.1.2013	Среща с ръководството на Българска академия на науките	НЦТР	Николай Милошев - зам. председател на БАН
III	29/01/2013 28/02/2013	Провеждане на социологическо проучване в зона за въздействие С1 Северозапад - Запад	София	Жители на зона за въздействие С1; Начин на провеждане: чрез раздаване и събиране на анкетни карти от домоуправителите или чрез попълване на онлайн анкета в сайта на ИПГВР-София

III	29.1.2013	Фокус-група с управители на етажните собствениности	р-н "Надежда"	управители на етажните собствениности
III	29.1.2013	Обществено обсъждане с управители на етажните собствениности	р-н "Надежда"	управители на етажните собствениности/ представители на районната администрация р-н "Надежда"
III	30.1.2013	Среща с представители на НИНКН за събиране на налична информация за обекти НКЦ, които попадат в зоните за въздействие на ИПГВР	НИНКН	С представители на НИНКН
III	30.1.2013	Фокус-група с управители на етажните собствениности	р-н "Връбница"	управители на етажните собствениности
III	30.1.2013	Обществено обсъждане с управители на етажните собствениности	р-н "Връбница" / 140 СОУ "Иван Богоров"	управители на етажните собствениности/ представители на районната администрация р-н "Връбница"
III	31.1.2013	Фокус-група с управители на етажните собствениности	р-н "Илинден" / ПГ по транспорт и енергетика "Хенри Форд"	управители на етажните собствениности
III	31.1.2013	Обществено обсъждане с управители на етажните собствениности	р-н "Илинден" / ПГ по транспорт и енергетика "Хенри Форд"	управители на етажните собствениности/ представители на районната администрация от р-н "Илинден"
III	31.1.2013	Представяне на ИПГВР София на Обществен форум "Лицето на града", организиран от сп. "Мениджър"	Гранд хотел "София"	
III	1.2.2013	Обществено обсъждане с управители на етажните собствениности	р-н "Красна поляна"	управители на етажните собствениности/ представители на районната администрация от р-н "Красна поляна"
III	7.2.2013 13.2.2013	Срещи с представители на Литературен музей, НАИМ при БАН, НИНКН, Национален дворец на децата и др. - обсъждане и подготовка на проектни предложения за включване в ИПГВР	София	С представители на Литературен музей, НАИМ при БАН, НИНКН, Национален дворец на децата и др.

III	13.2.2013	Среща с представители на Дирекция "Зелена система" при СО за обсъждане на ИПГВР и проектни предложения за зелената система	Дирекция "Зелена система", СО	Експерти от Дирекция "Зелена система", Столична община
III	20.2.2013	Фокус-група на тема "Култура и културна инфраструктура"	НЦТР	Експерти, творци и администратори в областта на културата и културните индустрии
III	20.2.2013	Дискусия на тема "Култура и културна инфраструктура"	НЦТР	Творци и администратори в областта на културата и културните индустрии, представители на алтернативното изкуство
III	20.2.2013	Обсъждане на индикативните списъци от проекти в одобрените зони за въздействие, по инициатива на арх. Петър Диков - гл. архитект на СО	НАГ, Столична община	С представители на НАГ и управляващото звено на ИПГВР София към СО
III	26.2.2013	Обсъждане на индикативните списъци от проекти в одобрените зони за въздействие, по инициатива на арх. Петър Диков - гл. архитект на СО	НАГ, Столична община	С представители на НАГ и управляващото звено на ИПГВР София към СО
III	27.2.2013	Обсъждане на индикативните списъци от проекти в одобрените зони за въздействие, по инициатива на арх. Петър Диков - гл. архитект на СО	НАГ, Столична община	С представители на НАГ и управляващото звено на ИПГВР София към СО
III	4.3.2013	Среща с представители на Св. Синод - обсъждане на проектни предложения в обхвата на зона О1 Център	НЦТР	Представители на Св. Синод
III	4.3.2013	Обсъждане на възможни проекти и условия за финансиране на проекти чрез финансовия механизъм JESSICA	НЦТР	Надя Данкинова - изпълнителен директор на "Фонд за устойчиво градско развитие на София" ЕАД
III	11.3.2013	Среща с представители на Св. Синод - обсъждане на проектни предложения в обхвата на зона О1 Център	НЦТР	Представители на Св. Синод
III	15.3.2013	Среща с ръководството на Пазари Север за запознаване с ИПГВР и обсъждане на проектни идеи и предложения	Пазари Север	С г-жа Райна Райчева - Изпълнителен директор на Пазари Север

IV	28.3.2013	Фокус-група на тема "Енергийна ефективност"	НЦТР	Архитекти и инженери специалисти по енергийна ефективност, нулево емисионни и пасивни сгради
IV	18.4.2013 7.05.2013	Изложба на ИПГВР-София	Фоайето на УАСГ, София	
IV	19.4.2013	Представяне на ИПГВР-София в "Дни на градското планиране" гр.Габрово	Община Габрово	Кметове на общини, експерти разработващи интегрирани планове, представители на фондовете за градско развитие по JESSICA и др.
IV	23.4.2013	Представяне на ИПГВР и Икономическата зона И1 на конференцията "Urban Innovation Forum"	Sofia Event Center	Представители на бизнеса, публичната администрация и професионалните среди - архитекти, урбанисти, инженери и др.
IV	25.3.2013	Фокус-група на тема "Зелена система и спорт"	НЦТР	Ландшафтни архитекти, преподаватели, администратори и експерти в областта на зелената система и спорта
IV	7.5.2013	Обществено обсъждане на ИПГВР-София	Аула Максима, УАСГ, София	Професионалисти в областта на градското планиране /архитекти, урбанисти, инженери и др./; студенти и преподаватели; представители на неправителствени организации; граждани
IV	10.10.2013 25.10.2013	Участие в изложба "Градът 2013", организирана от Градът Медиа Груп	бул. Витоша	

11. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ПРИЛАГАНЕТО НА ПЛАНА. СИНЕРГИЧЕН ЕФЕКТ И ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ ГРАДА, ОБЩИНАТА И РЕГИОНА

Разработването на ИПГВР на гр. София се основава на интегриран подход и прилагане на изискването за синергия и допълняемост на предвидените интервенции, приложени както при определяне на визията и стратегическите цели на плана, така и при анализа, оценката и избора на зони за въздействие, при подбора на проектите. Един от *използваните допълнителни критерии за определяне на зоните за въздействие е „Възможности за синергичен ефект“*. При систематизирането и оценката на предложенията за идентифициране на проекти и проектни идеи са използвани критерии, които също отчитат тези принципи – „Очаквано въздействие на проекта. *Възможност за синергичен ефект и въздействие върху по-голяма територия*“.

Приемственост, допълняемост и синергичен ефект са постигнати, чрез *интегриране на заложените цели, приоритети и зони на намеса в столицата от всички други документи, планове и програми* за развитие, приети в предходни периоди, а именно:

- ✓ Общ устройствен план на гр. София и Столична община и неговото изменение от 2009 г.;
- ✓ Екологичната оценка и Оценката за съвместимост на ОУП на гр. София и Столична община и неговото изменение и препоръките и мерките заложи в тях за подобряване на качеството на околната среда;
- ✓ Общинския план за развитие на Столична община 2007 – 2013 г.;
- ✓ Областна стратегия за развитие на Област София-град 2007 - 2013 г., Междинната ѝ оценка и АДИ;
- ✓ Областна стратегия за развитие на Област София-град 2014-2020 г.;
- ✓ Подробни устройствени планове за квартали, зони и компелкси в Столична община, с ясно изявена потребност от обновяване и проектна готовност;
- ✓ Изпълнявани важни проекти по различни програми, съфинансирани от Общината, както и финансирани изцяло от Общината.

По този начин се постига приемственост и допълняемост на предвидените интервенции и интегриране на вложените инвестиции за постигане на по-добър и цялостен ефект. Същото се цели и с предложените 4 линейни обекта, важни елементи от комуникационно-транспортната система на града и общината, след изпълнението на които, тя ще заработи по-ефективно и пълноценно.

В допълнение на изискуемите съгласно Методическите насоки анализи и оценки по предложените групи критерии, към ИПГВР е разработена и *пространствена концепция*, която изследва основните направления и знакови пространства, имащи важна роля във функционирането на града и качеството на градската среда. Локализирането на отделните проекти в т.нар. „генератори“ на промяната осигуряват възможности за *пространствена интеграция*. Този подход в практиката на развитите Европейски страни гарантира привличането на инвестиции, активности, жители и посетители към подобни зони, в които отделните проекти, част от градското обновяване, се допълват от линейни обекти, квартални пространства, знакови сгради.

Чрез систематизирането на проектите в отделните зони по тематични направления се търси *не само тематична интеграция, но и покриване на целия спектър от дейности, които трябва да бъдат изпълнени, за да се постигнат едновременно социалните, екологичните, икономическите и естетическите/пространствените цели* на ИПГВР. Тези тематични направления доказват, че проектите за реализиране към всяка група, в определените взаимно обвързани „генератори“, предвиждат интегриране и синергичен ефект от мерките за реконструкция на подземната инфраструктура с надземната, за обновяване на културната и социалната инфраструктура, за опазване и социализиране на природни и културни ценности.

Финансирането на предложените проекти се предвижда да *интегрира ресурси от различни оперативни програми* – както от ОПРР, но където е допустимо и от ОПОС и от ОПРЧР, което многократно беше поставяно като изискване на семинари и срещи с УО по ОПРР. За постигане на по-цялостен и синергичен ефект от реализирането на плана в определени зони и към отделни групи проекти са предложени и проекти от типа „меки мерки“, свързани с грижата за човешките ресурси на столична община – за възпитание на нова култура, за придобиване на нови знания и компетенции и др.

Изготвянето на бюджета на ИПГВР също прилага принципите за допълняемост и синергичен ефект, като *интегрира всички възможни източници на финансиране* – от ЕС, от националния и общински бюджет, от частния сектор, от публично-частни партньорства, от дарителство и чрез инструменти за финансов инженеринг. Това също има доказан синергичен ефект, защото всеки един проект поотделно има значително по-ограничен достъп до толкова разнообразни финансови ресурси.

11.1. Очаквани резултати от изпълнението на плана и синергичен ефект по групи проекти и зони за въздействие

Групи проекти в зона за въздействие с преобладаващ социален характер С1:

- ✓ **С1-01: Свобода.** В тази група проекти са включени общо 15 проекта, систематизирани в 6 тематични направления - Транспортно-комуникационна инфраструктура; Инженерно-техническа инфраструктура; Зелена система, спорт и отдих; Обитаване и жизнена среда; Пешеходни и публични пространства; Социална инфраструктура. Синергичен ефект се очаква да бъде постигнат чрез координираното реконструиране на подземната инфраструктура, обновяването на уличните настилки и на прилежащите към тях публични и вътрешноквартални пространства, в които като допълнителна мярка е предложено и енергоспестяващо осветление, чрез подобряване на средата за социално общуване, спорт и детска игра. Тези пространства ще бъдат заобиколени от 12 обновени обекта на образователната система, чрез въведени мерки за енергийна ефективност, ремонтни дейности и обзавеждане както на учебните стаи и лаборатории, така и на дворните пространства, в които преминават заниманията на деца и ученици на открито. В резултат се очаква постигане на по-добра енергоефективност, по-добри екологични условия при решаване на проблемите с движението и паркирането, по-добро социално общуване и цялостно подобряване на здравно-хигиенните условия. Към тези резултати се очаква да се добави и по-добро отношение към средата и засилване на чувството на принадлежност и съпричасност.

- ✓ **C1-02: Толстой.** Втората група проекти, разположена в непосредствена близост до първата, обхваща общо 12 обекта в 6 направления, едно от които посветено на опазване на културното наследство (ОКИ „Надежда“). По аналогичен начин се допълват както обновени жилищни и образователни обекти, така и пространствата около тях, осъществяващи връзката с една от основните оси на движение през зоната. Всички проекти, свързани с транспортната инфраструктура предвиждат не само подмяна на уличната настилка след реконструкция на водопроводната и канализационната мрежи, но и подмяна на тротоарните настилки в съответствие с изискванията за достъпна среда. Съгласно предложените примерни задания за озеленени и вътрешноквартални пространства, устойчивото и обзавеждането им се съпровожда от мерки за енергийна ефективност, оценка и подмяна на растителността, където това се налага, с което се подобряват екологичните условия.
- ✓ **C1-03: Връбница 1-2.** Третата група проекти, разположена югозападно от първата и втората, формира своеобразен генератор, пресичащ една от главните оси на комуникация и пространствена обвързаност в зона С1 и обхваща общо 13 проекта в 6 направления. Отчитайки традиционните функции на това пространство и потребностите, съгласувани с общината и с обитателите на квартала, тук се предвижда към традиционните проекти за транспортна и техническа инфраструктура, за подобряване на средата за обитаване и на обектите на образователната инфраструктура, да се развие и младежки център, да се обнови пазарния комплекс, читалище „Ведрина“, да се подсили участието на изкуството в публичните пространства. По този начин очакваните резултати са насочени не само към енергийна ефективност и физическото обновяване на сгради и пространства, но и към социално приобщаване, подобряване на търговското и културното обслужване на хората от комплекса, създаване на ограничен брой нови работни места.
- ✓ **C1-04: Обеля 2.** Четвъртата група проекти, включва 7 проекта, групирани в 4 тематични направления (транспортна и техническа инфраструктура, обитаване и социална инфраструктура), разположени по същата главна комуникационно-транспортна и пространствена ос на зоната. Обектите от образователната инфраструктура имат водеща роля, поради потенциала на значителните им дворни пространства, които след обновяване в свободните часове ще могат да се използват и от обитателите на квартала, по примера на други европейски градове. Така към очакваните подобрени физически, екологични, естетически и икономически условия, ще се прибави и ефектът от социалните въздействия.
- ✓ **C1-05: Северен парк.** Петата група проекти обхваща 5 проекта за обновяване на един от големите паркове на София, който има огромно значение за правилното функциониране на зелената система на града, за осигуряване на места за рекреация, детска игра, социално общуване, културни прояви и спорт, в съответствие със съвременните стандарти и изисквания. Разположението на парка допълва пространствената концепция и цялостното въздействие на проектите в първите няколко групи. Предвидените спортни, културни, монументални и балнеоложки обекти допълват разнообразната гама от възможности за използване на пространствата и природните богатства на столицата. Очакваните резултати от реализирането на проектите в тази тематична група „Зелена система и спорт“ са насочени към подобряване на здравния статус на населението както от прилежащите квартали, така и от града, подобряване на екологичните условия, на естетическите и

функционалните характеристики на зоната, повишаване на културната, спортната, социалната, а покрай това и икономическата активност. Засилената посещаемост на този голям за мащабите на града парк, ще повлияе положително върху инвестиционната привлекателност на зоната.

- ✓ **C1-06: Бакърена фабрика.** Шестата групата проекти обхваща 5 проекта в 4 тематични направления (транспортно-комуникационна система, пешеходни пространства, зелена система и отдих и обществени административни сгради) и е разположена в критична територия с натрупани проблеми, вкл. и психологически, поради разположението на един от гробищните паркове на Столичния град. Това са мотивите в тази част от зоната да се предвиждат предимно проекти, с които да се интегрират положителни въздействия от подобряването на достъпността до зоната, увеличаването и регулирането на местата за паркиране, изграждането на пешеходните и велосипедните пространства, подобряването на качеството на средата за тъжни ритуали и изолирането ѝ с подходящо озеленяване.
- ✓ **C1-07: Модерно предградие.** Седмата група проекти е разположена непосредствено до предходната и обхваща 11 проекта в 6 направления – транспортна и техническа инфраструктура, пешеходни пространства, културно наследство, обитаване и социална инфраструктура. Освен традиционните дейности по реконструкция и обновяване на инфраструктурата, саниране и въвеждане на мерки за ефективна ефективност на жилищни и обществени сгради, в тази част от зоната се предвижда и обновяване на две читалищни сгради, които са важни културни средища. По този начин синергичният ефект може да се очаква от едновременното въздействие на обновените сгради и пространства, подобрените възможности за мобилност и достъпност, повишената културна активност, а покрай всичко това и по-голям инвестиционен интерес към съседните квартали. Във финансирането на отделните проекти също е приложен интегриран подход за допълняемост чрез смесено финансиране от европейски, национални, общински и частни източници.
- ✓ **C1-08: Захарна Фабрика.** Осмата група проекти обхваща общо 9 проекта в 5 направления в една изключително важна територия за тази част на столичния град, която притежава огромен потенциал и въпреки проблемите със собствеността, синтезира всички елементи на интегриран проект за обновяване, с които да се преодолее критичния градския упадък. Подмяната на инфраструктурата, на уличните настилки, на осветлението, оформлението и обзавеждането на пешеходните и публичните пространства, реконструкцията, реставрацията, адаптацията за нов живот на индустриалната сграда и на заобикалящите я жилищни сгради с мащабни и озеленени вътрешноквартални пространства ще създаде условия за изграждане на уникален ансамбъл от европейска величина. Очакваните социални и икономически стимулиращи въздействия от всички реализирани проекти се подсилват от обновяването на кризисния център и реставрацията на един групов паметник на културата със собствен културен център.
- ✓ **C1-09: Западен парк.** Деветата група проекти има за цел да обновят територията на друг голям градски парк, знакова територия в пространствената структура на града. Чрез 3 интегрирани проекта в 3 тематични направления – комуникационно-транспортна инфраструктура, зелена система и спорт и културно наследство са обхванати всички най-важни елементи, с които ще се подобри функционалното,

социалното, екологичното и естетическото въздействие на парковата среда от първа част на Западен парк. Така той ще стане по-безопасен, по-достъпен и привлекателен за обитателите не само на съседните територии, но и за хората от столичния град.

- ✓ **C1-10: Илинден.** Десетата група проекти обхваща 18 проекта в 7 тематични направления, половината от които са за обновяване и въвеждане на мерки за енергийна ефективност на жилищни сгради. Паралелно и синхронизирано с всички дейности по обновяване на сградния фонд ще се изпълняват проектите за реконструкция на инфраструктурата, на уличната мрежа, на вътрешнокварталните пространства, за да се получи цялостен завършен вид на средата. Очакваните резултати ще акумулират повече положителни въздействия, поради факта, че ще се интегрира финансов ресурс от различни програми и източници, ще се съчетаят мерките за устойчиво градско развитие с мерки за подобряване на обслужването в сферата на образованието, културата и безопасността и ще се формира своеобразен център за микрорайона.
- ✓ **C1-11: Красна поляна.** Единадесетата група проекти обхваща общо 11 проекта в 6 направления, сред които с най-голяма значимост за района и желан от администрацията и обитателите проект е този за многофункционалния спортен комплекс, проектиран съгласно всички изисквания за достъпност. Територията тангира зоната за въздействие с публични функции с голяма обществена значимост O1, което повишава синергичния ефект на заложените в двете зони проекти за изпълнение.
- ✓ **C1-12: Факултета.** Дванадесетата група проекти, която е насочена към една от най-проблемните територии на града с ромско население, предвижда посредством финансиране от различни програми да се интегрират мерките за опазване на околната среда с тези за безопасност и социална интеграция. С изпълнението на предложените 8 проекта в общо 3 направления – транспортна, инженерна и социална инфраструктура се очаква да се създаде основата за по-нататъшно обновяване и подобряване на средата за обитаване при изградена улична мрежа, канализация, по-добри здравно-хигиенни условия, а в изградените полицейски участък, здравен център, център за социална интеграция, столова и център за временно настаняване ще се предлагат необходимите услуги. В посочените обекти ще могат да се организират и провеждат разнообразни програми и проекти, насочени към повишаване на здравната култура, образованието и възпитанието, ще се предлага по-добро социално обслужване на група от обитатели в риск. Това ще създаде работни места в новите обслужващи обекти.
- ✓ **C1-13: Социална инфраструктура.** Предложените проекти за дисперсни обекти (C1-13), обхващат важни за зоната и за обитателите сгради, предимно училища, детски градини и читалища, легитимни за финансиране по ОПРР. Те допълват очакваното положително въздействие на градската среда в зоната и подобряват образователната, културната и спортната инфраструктура.
- ✓ **C1-14: Транспорт и комуникации.** В тази група са систематизирани всички допълнителни по-малки 10 бр. проекти, които са важна част от комуникационно-транспортната инфраструктура на зоната и града и ще подобрят възможностите за реализиране на целите на интегрирания план за градски транспорт. Финансирането

им ще се допълва от средства на общинския бюджет. Всички те осъществяват връзки между отделните под-зони – генератори на промяната и формирани центрове за обслужване, за социална, културна и очаквана инвестиционна активност.

- ✓ **С1-15: Света Троица.** В тази последна група проекти са систематизирани 15 проекта в 6 направления, от които почти всички с проектна готовност за финансиране през първата година от реализацията на ИПГВР. Пространствено те са обвързани с един от подходите към територията и изграждат първите и най-важни впечатления при навлизане в нея. Освен традиционните дейности, които ще се реализират в зона С1 по обновяване на инфраструктурата, на сградния фонд, на публичните пространства и въвеждането на мерки за енергийна ефективност, ще се обновят пространства за социални контакти, отдих и спорт, ще се изгради ново ОДЗ, ще се реконструира болнично заведение и спортна зала „Сливница“.

Синергичният ефект от намесата в зоната се очаква да бъде постигнат от последователното и координирано изпълнение на проектите както по обновяване на жилищния фонд, така и на важни социални, административни, образователни, здравни и културни обекти, от реконструкцията на подземната и наземната инженерна и транспортна инфраструктура, от облагородяването на средата в паркови и междублокови пространства, училищни дворове и площадки за игра, спортни зали и комплекси, предоставящи безпрепятствен достъп за различни възрастови и социални групи, вкл. и на хора с увреждания. Допълняемостта на мерките е тематична, тя има пространствени измерения, защото е съобразена с пространствената концепция на ИПГВР и има ясни финансови параметри, за едновременно финансиране от различни източници и генериране на допълнителни ресурси.

Групи проекти в зона за въздействие с потенциал за икономическо развитие И1:

- ✓ **И1-01: СПЗ "Слатина-Север" - НПЗ "Искър-Север".** Първата група проекти обхваща общо 4 проекта в 2 направления – транспорт и инженерна инфраструктура, като най-важни за подготовката на терените за бъдещо реализиране на инвестиционни проекти. Територията отговаря на изискването за наличие на свободни терени за ново строителство и е привлекателна за инвеститори поради близостта си до летищния комплекс. Изграждането на транспортната инфраструктура надгражда системата за интегриран градски транспорт в тази част на столичния град и осъществява важните и търсени връзки с един от най-големите комуникационно-транспортни хъбове на града. Очакваните резултати са за цялостно и трайно подобряване на физическата и бизнес среда.
- ✓ **И1-02: НПЗ "Искър-Юг".** В тази втора група се прибавят и обекти от социалната инфраструктура, в които ще се реализират мерки за енергийна ефективност в съответствие с изискванията на ОПРР. Тъй като територията обхваща стара и амортизирана инфраструктура и сграден фонд на приватизирани промишлени предприятия и раздробена собственост, въпреки трудностите при активизиране на частния сектор, очакваните резултати и търсения синергичен ефект ще се постигнат чрез подходящи ПЧП, с което ще се допълни ефекта от вложените от ОПРР и от общинския бюджет средства за обновяване на средата.

- ✓ **И1-03: София Тех Парк.** В третата група проекти са включени проекти, директно свързани с инициативата на правителството за използване на тази важна част от територията на града, разположена на главната комуникационно-транспортна артерия бул. „Цариградско шосе“ и изграждане на научно-технологичен парк. От реализирането на проектите се очаква да се постигнат целите на Стратегия „Европа 2020“ за приоритетно развитие на икономика на знанието, чрез генериране на идеи, концепции, знания и ресурси на новосъздадения комплекс и БАН. Допълнителен синергичен ефект ще се получи в резултат на взаимодействието и на разположените в съседство комплекси, обекти и лаборатории, на свързаните с науката, изследванията, бизнеса и иновациите, културата и спорта обекти. Обновяването на тази територия и създаването на условия за стартиране на МСП за нови технологии и иновации ще има цялостен положителен ефект както върху зоната и столичния град, така и върху страната като цяло.
- ✓ **И1-04: БАН-Научен Комплекс 1 (4^{ти} км).** Четвърта група проекти обединява инициативи и проекти на БАН, на частни инвеститори и на общината, насочени към ефективно използване на терена и към цялостна промяна на отношението към науката, информацията и комуникационните технологии, към културата и образованието. Очакваните резултати са насочени към създаване на съвременна среда от високо качество за комуникация на знанието във всички възрастови и социални групи. Подобрените условия за работа, научни изследвания, обучение и възпитание в обновения сграден фонд и в прилежащите пространства ще окаже трайно положително въздействие върху съседните територии и ще отключи потенциала в тази част на града. Този ефект ще се подсилва и от въздействието на реализираните проекти в съседните територии на зоната.
- ✓ **И1-05: БАН-Научен Комплекс 2 (7ми - 8ми км).** Проектите в пета група допълват тематично, пространствено и технологично, проектите от предходните групи и обхващат разнообразни инвестиционни намерения за развиване на научния и иновативния потенциал в зоната, за доизграждане и развитие на инфраструктурата в неусвоените територии, за обновяване на инфраструктура, сгради и пространства в застроените терени. Синергичният ефект в тази част от зоната е най-силно изразен по отношение на интегрираните инвестиции, които мобилизират потенциала на публичния и частния сектор. Изграждането на център за възобновяеми източници на енергия, на обсерватория с планетариум и на циклотронен център са обекти, които разнообразяват обхвата на научните изследвания и иновациите, повишават престижа на институциите и територията и се очаква да окажат трайно положително въздействие и върху съседните територии чрез привличане на интерес и инвестиции към тях.
- ✓ **И1-06: НПЗ "Изток".** Шестата група проекти обхваща 9 проекта в 6 тематични направления, с които се очаква да се постигне трайно подобряване на средата чрез доизграждане на техническата и транспортната инфраструктура, повишаване на енергийната ефективност, обновяване на учебни и многофамилни сгради, изграждане на ново училище и ОДЗ. По този начин проектите, които ще се реализират ще интегрират социални, екологични, технологични и естетически цели. Вложените инвестиции ще генерират допълнителен интерес, работни места и ще направят територията по-привлекателна за обитателите и за бизнеса, от което ще се подсили очаквания синергичен ефект.

- ✓ **И1-07: Младост 1А – Разширение.** Седмата група проекти е важна за правилното функциониране на тази част от зоната, която се очаква да получи допълнително стимулиране при завършване на този участък от Метрото. Резултатите от доизграждането на транспортната и на инженерно-техническата инфраструктура ще се търсят в подобрената мобилност и достъпност, повишената инвестиционна привлекателност и стимулирането на частната инициатива.
- ✓ **И1-08: Транспорт и комуникации.** В тази група са включени 8 проекта, с които се допълва системата за интегриран градски транспорт чрез доизграждане на мрежата от трасета, обвързващи уличната мрежа с летищния комплекс, изграждане на монорелсовата връзка между Метрото и София Тех парк, подобряване на транспортната достъпност чрез изграждане на трамвайното трасе и др. По този начин се постига по-голяма ефективност в работата на МОПТ, паралелно с това се обновява уличната настилка, реконструират се подлезите и спирките в зоните на интервенция и се постигат изискванията за достъпна и безопасна среда.

Групи проекти в зона за въздействие с публични функции с голяма обществена значимост О1:

- ✓ **О1 – 01: Централна гара.** В първата група проекти са включени общо 10 проекта в 6 тематични направления, с които се очаква да се подобри градската среда в този най-важен комуникационно-транспортен хъб и входен „портал“ на града. Синергичният ефект ще се търси от взаимодействието на проекти, реализиращи се и в момента с финансиране от бюджета на Столична община, по ОПТ и от частния сектор, но също така и от очакваното въздействие за трайно и устойчиво развитие на територията благодарение на заложените за финансиране разнообразни обекти, комплекси, артерии и пространства. С проектите за обновяване на инженерната инфраструктура се цели подобряване качеството на околната среда, чрез обновяване на транспортната инфраструктура ще се подобри достъпността и безопасността на движението, обновяването и обзавеждането на озеленените пространства ще предложи по-добри условия за социално общуване, отдих, спорт и детска игра, санирането на сградите ще повиши енергийната ефективност, ще се предложат и по-добри условия за здравно обслужване на населението в обновени важни национални обекти на здравеопазването. Вложените инвестиции се очаква, освен трайните положителни въздействия, да подобрят цялостния облик на средата, на профила и поведението на контингента посетители.
- ✓ **О1– 02: Бул. „Мария Луиза“ и площад Орлов мост.** С 15 проекта в 6 тематични направления се предвижда реконструкция на инфраструктурата, на сгради и пространства, на обекти на културата, администрацията, образованието и здравеопазването. Очакваните резултати са свързани с повишаване на енергийната ефективност, подобряване на мобилността и транспортното обслужване, а оттам и качеството на атмосферния въздух. Ще се създадат оптимални условия за обучение, спорт и отдих, ще се разнообразят възможностите за забавления и културни прояви на младите, чрез ефективно използване на реконструирания и адаптиран към новите потребности сграден фонд. Чрез ИПГВР ще се подкрепят стартирани мероприятия на Столична община, свързани с изграждането на интегрираната комуникационно-транспортна система на града, отчитаща потребностите на всички участници в движението.

- ✓ **О1 – 03: Ул. „Пиротска“ и пазарите.** В третата група са включени общо 11 проекта в 7 тематични направления, разположени в сърцето на града. Обхванати са знакови улични, площадни, озеленени и търговски пространства. Вложените от Столична община инвестиции и стартиралите инвестиционни проекти ще бъдат допълнени от заложените в ИПГВР идеи и проекти, с което се цели да се активизира местното население и частния сектор. По този начин се очаква да се постигне търсеното въздействие върху съседни територии, които ще станат по-привлекателни за бизнес и обитаване, а обновяването не само на отделни сгради, а на цели улични ансамбли ще повиши архитектурната, историческата и културната стойност на средата.
- ✓ **О1 – 04: Национален дворец на децата.** Четвъртата група проекти включва общо 9 проекта в 5 тематични направления, които териториално обхващат пространството на прехода от зона за въздействие О1 към зона за въздействие С1, важен комуникационно-транспортен, функционален и пространствен център, в който акцент е Националният дворец на децата. Предвидените за реализация проекти обхващат и прилежащите сгради, пространства и инфраструктура, с което се очаква да се постигне пълноценно използване на обществените културни и социални обекти, дворните, търговските и публичните пространства към тях и между тях. Това от своя страна ще подсили очаквания синергичен ефект, тъй като ще създаде по-добри условия за занимания, обучение и възпитание на подрастващите и по-добра връзка между поколенията, за социална интеграция на ромското население и др.
- ✓ **О1 – 05: Урбанистична ос Възраждане.** Групата проекти обхваща общо 12 проекта в 5 тематични направления и засяга основно територия, която има важно място в структурата на града. Обновяване на сградите, формиращи рамката на пл. „Възраждане“ и бул. „Ал. Стамболийски“, обновяване, озеленяване и обзавеждане на прилежащите вътрешноквартални пространства, изпълнението на проекта за парк „Възраждане“ и предвидените спортни съоръжения и обекти се очаква да подобрят качеството на околната среда, условията за спорт и отдих, облика на уличните пространства, енергийната ефективност и качеството на живот в тази част от зоната и ще спомогнат за отстраняване на белезите на градския упадък в междукварталните и неизползваните пространства. По този начин ще се повишат цените на имотите в зоната, ще се увеличи икономическата активност и ще се активизира реализацията на допълнителни проекти.
- ✓ **О1 – 06: Карето на толерантността.** Петата група проекти, включена в подкрепа на програмата на Столична община във връзка с кандидатурата на София за Европейска столица на културата 2019 г., обхваща сърцето на града, където са концентрирани най-важните обекти, формиращи облика на София като град на толерантността. Включените 15 обекта в 5 тематични направления са фокусирани основно върху консервация, реставрация, експониране и социализация на значими обекти на недвижимото културно наследство. Реализирането на проектите е естествено продължение на дългогодишната работа на много институции в столичния град за валоризиране на културните ценности. Синергичният ефект от пълноценното му използване е известно, защото освен обновяването на градската среда и подсилване на нейната идентичност и историческа памет се очаква увеличен поток от посетители и туристи, повишаване на икономическите ползи за обслужващите обекти в съседство и в целия град. За това ще допринесат и всички

останали проекти, които ще се изпълнят в зоната, за да се подобри достъпността, информираността, осветеността, енергоефективността, естетическата, социалната и историческата стойност на средата и екологичното ѝ състояние.

- ✓ **O1 – 07: Златна София.** Групата проекти обхваща най-голяма площ и брой проекти (общо 25 проекта в 6 тематични направления), с които ще се обнови територията на града, която има най-голяма културно-историческа стойност и за която в продължение на 2 десетилетия се полагат усилия за обновяването и експонирането ѝ по начин, който ще направи възможно кандидатстването за списъка на културни и природни ценности на ЮНЕСКО. Тук попадат важни административни, културни и образователни сгради, обекти на културното наследство с национално значение, знакови пространства за града, региона и страната и исторически градини. С предложените проекти се очаква да се постигне единство във визията на тази част на града, повишаване на условията за културни, социални, административни, образователни и туристически дейности, за бизнес, обитаване, развлечения и отдих. Една значителна част от проектите са в подкрепа на кандидатурата на София за Европейска столица на културата 2019 г. и са включени в проекта по Техническа помощ за подготовка за следващия програмен период. В реализирането на проектите се очаква значителна допълняемост на необходимите средства чрез участие на публични и частни инвестиции, качествени партньорства и финансова подкрепа от различните оперативни програми.
- ✓ **O1 – 08: Бул. „Витоша“.** Групата проекти обхваща 11 проекта в 7 тематични направления, разположени на основната пространствена и функционална връзка между главните генератори на промяната и ядра в структурата на града – НДК и Съдебната палата. Част от проектите за реконструкция на бул. „Витоша“ вече се изпълняват със средства от бюджета на Столична община, заедно с подземната инфраструктура, но те ще бъдат допълнени посредством подобряване на „рамката“ от сгради и прилежащите им вътрешноквартални пространства, които крият неизползван потенциал. Очакваният ефект е насочен към подобряване на естетическите, физическите, социалните и културните характеристики на градската среда, а разположението на територията в структурата на града е гаранция за допълнителни положителни въздействия върху икономическата активност на обектите, от повишаване на привлекателността на зоната за инвеститори, по-добри условия за бизнес за собствениците на обекти, по-устойчива среда по отношение на нейното качество на представително пространство.
- ✓ **O1 – 09: „Граф Игнатиев“ и „Цар Ив. Шишман“.** Групата проекти включва общо 11 проекта в 7 тематични области по главните търговски и пешеходни направления в центъра на столичния град, заедно с прилежащите им сгради, озеленени и публични пространства. Освен физическо обновяване на сградния фонд и на техническата и транспортната инфраструктура, чрез подмяна на съоръжения и мрежи и въвеждане на мерки за енергоефективност, се предвижда да се реконструират знакови сгради и пространства в едни от най-посещаваните части на града, свързани с търговия, култура, религия. Чрез реализираните проекти се очаква да се намалят енергийните разходи, да се подобри достъпността на средата, да се въведат задължителните стандарти за безопасност на детски и спортни площадки, да се увеличи посещаемостта на публични пространства и обекти. Синергийният ефект ще се търси в допълнителното активизиране на публични и частни партньори

за прилагане на интегрирания подход и в съседните на обновената територия обекти и пространства.

- ✓ **O1 – 10: Национален Дворец на Културата.** Десета група проекти е разположена в пространството около Националния дворец на културата и обхваща 10 проекта в 7 тематични направления за обновяване на транспортната и инженерната инфраструктура, на озелени площи за социално общуване, рекреация, спорт и детска игра, на важни обекти за културно, здравно и административно обслужване. Иницирираните проекти, предвидени за втория етап от изпълнението на ИПГВР, ще подпомогнат пълноценното изпълнение на цялостната стратегия на Столична община за един от най-важните центрове за национални и международни културни и политически събития, което не може да се постигне с частични мерки. Синергичният ефект ще се постигне от едновременното въздействие на всички реализирани проекти, с които ще се промени облика и привлекателността на средата, нейните безопасност и сигурност, полифункционалност, достъпност и жизненост.
- ✓ **O1 – 11: Борисова градина и Зоопарк.** Групата от 10 проекта в 2 направления – културно наследство и зелена система, обхваща най-големия парк в столицата, в който през годините са реализирани частични дейности по поддръжката, подмяната на растителността и обзавеждане на пространствата. Той има важно значение за екологичната обстановка и здравно-хигиенните условия на града. Очакваният синергичен ефект ще се получи от едновременното въздействие на реализираните проекти, с които ще се подобри състоянието на парковата среда, качеството на настилки, растителност, обзаведени пространства, ще се повиши посещаемостта на парка, качеството на предлаганите услуги в сферата на културата, развлеченията, детската игра и спорта, достъпността, осветеността и сигурността. Освен по-добри условия за отглеждане на животните в съответствие със съвременните изисквания към подобен вид обекти, ще се очаква по-голяма приходност от повишената посещаемост на Зоопарка, ще се активизират търговски и обслужващи обекти на територията на парка и в съседство. Допълнителен ефект от повишената посещаемост ще бъде и по-добрия възпитателен ефект и качество на информацията.
- ✓ **O1 – 12: Южен парк.** В тази група проекти има 8 проекта в 3 тематични направления – зелена система, културно наследство и социална инфраструктура. Очакваните положителни въздействия и синергичен ефект ще бъдат резултат от трайното подобряване на средата чрез координирани действия по разкриване, проучване, реставриране и експониране на културното наследство в тази част на парка, реконструкция и обновяване на II и III част на Южен парк, изграждане на център за забавления и др. Това ще има значителен екологичен и социален ефект и ще подобри качеството на живот, както на голяма част от жителите на града, така и на проблемни и уязвими групи от населението.
- ✓ **O1 – 13: Пл. Македония, Руски паметник и бул. „Тотлебен“.** В тринадесета група са заложи общо 8 проекта в 4 направления, които са свързани основно с обновяване на улични, градински и публични пространства чрез обновяване на транспортната и инженерната инфраструктура. Очакваният ефект е свързан с подобряване на екологичната обстановка, естетическата и социалната стойност на

градската среда и стимулирането на бизнес средата в тази част от града, чрез която ще се осъществи взаимодействие и с останалите зони за въздействие.

11.2. Очаквано въздействие и синергичен ефект в рамките на града, общината, зоната на активно влияние и региона

Реализацията на ИПГВР ще допринесе за изпълнението на ключови цели за развитието на града, общината и региона:

Завършване на транспортно-комуникационната система на града и обвързването и с републиканската магистрална инфраструктура. С изпълнението на предложените в ИПГВР инфраструктурни проекти с общоградско значение в голяма степен ще се реализира заложената в ОУП транспортно-комуникационна структура на гр. София. Третият диаметър на метрото ще допълни схемата на метрополитена, който ще започне да функционира като завършена система на територията на целия град. В ИПГВР са предвидени и няколко важни трамвайни трасета, които във взаимнообвързка с метрото ще допълнят системата на обществения релсов транспорт. Изграждането на липсващите рингови и тангенциални транспортни артерии (Източна тангента, Западна тангента, бул. “Тодор Каблешков” и др.) ще завърши транспортно-комуникационния „скелет“ на града и ще го обвърже с бъдещата Северна скоростна тангента и магистралния пръстен около гр. София. По този начин ще се получи и максимален синергичен ефект между инвестициите в градската транспортна инфраструктура и инвестициите в републиканската магистрална инфраструктура. А София в най-голяма степен ще се възползва от кръстопътното си местоположение, като пресечна точка на 3 Транс-европейски транспортни коридора.

Подобряване на жизнената среда и намаляване на пространствения дисбаланс в развитието на града. Разликата в качеството на жизнената среда между северните и южните територии е един от проблемите на София на макро-структурно ниво, отчетен в много от плановите и стратегическите документи на града – ОУП, Общински план за развитие, Областна стратегия за развитие и др. Реализацията на ИПГВР ще допринесе за намаляване на този дисбаланс, чрез подобряване на качеството на живот в т.нар. Северен град. Обновяването на жилищните квартали в северозападните части на града (Свобода, Толстой, Връбница, Обеля, Модерно предградие и др.); изграждането на нови и обновяване на съществуващите обекти на общественото обслужване – детски градини, училища, здравни заведения, спортни и детски площадки, зелени площи и др. – значително ще подобри качеството на жизнената среда в тези части на града и ще ги направи много по-привлекателни за настоящи и бъдещи обитатели.

Стимулиране на иновационния потенциал на града и развитие на икономика на знанието. Един от ключовите проекти в ИПГВР – София Тех Парк – представлява създаване на високотехнологична среда за привличане на водещи световни технологични компании в София, както и за стимулиране развитието на местни иновативни фирми с цел развитие на научно-технологичен сектор с висока добавена стойност за страната. Изграждането на София Тех Парк успоредно и във взаимовръзка с обновяване и развитие на комплексите на БАН и университетите ще допринесе за подобряване на връзките между науката и бизнеса, която е ключова за развитието на модерна иновационна икономика, базирана на знанието.

Валоризиране на уникалното културно-историческо наследство на града и „отключване“ на туристическия му потенциал. Центърът на София крие огромен неизследван и неизползван потенциал – нейното недвижимо културно наследство от различни епохи, уникално съчетание на култури и религии, хилядолетна история. Заложените в ИПГВР проекти за консервация, реставрация, експониране и социализация на значими обекти на недвижимото културно наследство, интегрирането му в цялостна система от публични пространства и пешеходни зони, съчетано с добре планирана туристическа стратегия и глобален маркетинг ще поставят София на световната туристическа карта. Резултатът от изпълнението на ИПГВР ще бъде не само обновяване на градския център и изявяване на неговата идентичност, но и увеличен поток от посетители и туристи, повишаване на икономическите ползи за обслужващите обекти в съседство и в целия град.

Обновяване и развитие на зелената система на града и връзките с оградните планини. В ИПГВР са предвидени проекти за обновяване и развитие на най-големите съществуващи градски паркове – Борисова градина, Южен парк, Западен парк и Северен парк. Проектите включват реконструкция на инфраструктура, настилки, растителност, архитектурни и паркови елементи, улично осветление и др. Ще бъде подобрен и достъпа до парковете от съседните жилищни територии – пешеходни подлези и надлези, велосипедни алеи и др. Ще се получи синергичен ефект, чрез разкриване, проучване, реставриране и експониране на културното наследство в някои от тези паркове, изграждане на спортно-рекреационни и културно-развлекателни обекти и др. В ИПГВР са предвидени и проекти за изграждане на нови градски паркове – Северен парк II част и парк Възраждане. Реализацията на всички тези проекти ще обогати зелената система на града и връзките ѝ с околградския район и оградните планини.

Реализацията на ИПГВР ще допринесе за развитие и на **регионалните връзки на града**, както в обхвата на агломерационния ареал, така и в по-широк териториален обхват. Ще се подобрят връзките на градската *комуникационно-транспортна система*, с националната транспортна мрежа и европейските транспортни коридори. Ще се осигури по-добра обвързаност на елементите на *зелената система* с околните природни ценности и планините в околградския район. Предложените за реализация проекти в сферата на *културата и регионалния туризъм* са съобразени с необходимостта от пространственото и тематичното им обвързване с европейските културни маршрути, с важни туристически центрове в региона и страната. Валоризирането на уникалното *културно-историческо наследство* ще отключи туристическия потенциал не само на града, но и на региона. В ИПГВР са включени проекти за обновяване и развитие на важни *национални обекти и комплекси* на образованието, здравеопазването, науката и културата (БАН, НДК, НДД, уникални за страната болнични, изследователски и университетски центрове, държавни институции и др.). Това ще спомогне за повишаването на потенциала, привлекателността и многофункционалността на тези важни обекти с надградско и национално значение. Реализацията на ИПГВР ще увеличи потенциала и шансовете на София за *Европейска столица на културата 2019*, както и за провеждане на много други национални и международни политически, икономически, екологични и културни форуми.

Натрупаният **опит на местната администрация** чрез осмислянето на съвременната методология за изработване и прилагането на ИПГВР способства за подобрена

координираност на секторните политики „транспорт”, „техническа инфраструктура”, „екология”, „социални услуги”, „енергийна ефективност” и др. в по-широкия териториален обхват, повлиявайки най-напред върху подхода към изработването и структурирането и по-нататък – при прилагането на Общинския план за развитие 2014-2020 г. Надграденият чрез процеса на ИПГВР опит на местната администрация за работа в партньорство с държавните ведомства, регионалните структури на отделните министерства, експлоатационните предприятия, бизнеса, НПО и местните общности в този смисъл ще допринесе и за постигане на **партньорство и реализация на съвместни проекти между общините в Зоната на активно влияние на София** в рамките на Регионалното сдружение на общините „Център”.

В *Регионално сдружение на общини „Център” (РСОЦ)* членуват 11 общини - Божурище, Ботевград, Горна Малина, Елин Пелин, Ихтиман, Костинброд, Перник, Радомир, Самоков, Своге и Столична община. Основната цел на РСОЦ е повишаване благосъстоянието на населението чрез превръщане на Метрополия София в двигател на икономическия растеж на националната икономика. Мрежата РСОЦ цели партньорство и превръщане на връзките между общините в сдружението във фактор за икономически растеж и достигане на средното ниво за ЕС на дохода на цялото местно население. **Специфичните цели, които си поставя РСОЦ са:**

Специфична цел 1: Интегрирана мрежова система за „зелен” транспорт: електрическа мобилност, изграждане на интегрирана велосипедна мрежа и създаване на съвременни републикански транспортни схеми с оптимизирани пространствени връзки за интегрирана мобилност между видовете екологичен транспорт и редуциране на източниците на замърсяване на въздуха;

Специфична цел 2: Създаване и следване на мрежова стратегия за подкрепа на научно-изследователската и развойна дейност, интелигентна специализация и обособяване на технологични паркове за екоинновации и съпътстващи технологии в областта на електрониката и ИК технологиите, електротехническите производства, ВЕИ и биотехнологиите, които да се обособят на две нива – с национално и с местно значение.

Специфична цел 3: Инфраструктурно и комуникационно обезпечаване на индустриалните зони и паркове; с основни насоки – подобряване на регионалната и местна транспортна инфраструктура, с фокус върху връзките на индустриалните зони, както и осигуряване на повсеместен достъп, високо качество и широко ползване на ИКТ. Подобряване на ВиК услугите.

Специфична цел 4: Балансирано и интегрирано полицентрично развитие на градовете от агломерационния ареал на София, заедно с Перник, Радомир, Самоков, Ботевград и Ихтиман за преодоляване на пространствената моноцентричност; Развитие на туризма.

Специфична цел 5: Създаване на условия за Зелен приобщаващ растеж чрез регионална стратегия за биоикономика и стратегия за нулеви отпадъци с хоризонт 2025 г.

В този смисъл, ИПГВР подпомага реализирането на ролята на София като главен портал и стимулатор за развитието на всички селища от мрежата РСОЦ.

11.3. Влияние на ИПГВР върху хоризонтални въпроси/политики

Реализацията на ИПГВР ще окаже позитивно влияние и върху **хоризонталните въпроси/политики**. Голяма част от обновените територии в ИПГВР включват зони и квартали с концентрация на **етнически малцинства и хора в неравностойно социално положение**. В зоните за въздействие на ИПГВР попада най-големият ромски квартал в гр.София – кв.Факултета, както и други квартали с концентрация на ромско население – напр. Модерно предградие, западната част на Центъра и др. Заложените интервенции в тези квартали предвиждат посредством финансиране от различни източници да се интегрират мерки за обновяване на инфраструктурата, подобряване на здравно-хигиенните условия, повишаване на безопасността и социалната интеграция и създаване на работни места в тези необлагодетелствани квартали.

Реализацията на ИПГВР ще има благоприятно въздействие и по отношение на **устойчивото развитие и опазването на околната среда**. Факторите на устойчивост, които са заложиени в ИПГВР-София включват:

- постигане на енергийна ефективност, чрез обновяване на съществуващи жилищни, административни и обществено-обслужващи сгради;
- приоритетно развитие на устойчивия градски транспорт, с приоритет върху метрополитена и релсовия обществен пътнически транспорт;
- обновяване на градската среда, междублоковите пространства, зелени площи, детски и спортни площадки;
- рехабилитация на градските паркове и зелената система на града, опазване и развитие на връзките с околните планини;
- подобряване на управлението на отпадъците, промотирането на рециклирането и намаляване на отпадъците;
- подобряване на водните системи чрез по-ефективно пречистване на водите и използване на безопасни и здравословни системи за пренос на вода;
- по-добро управление на екосистемите и опазване на хабитатите в градската среда, поддържане на хранителната верига и превенция на риска.

Заложените в ИПГВР проектни категории/тематични направления за интегриране на проектните предложения в проектни пакети – транспортно-комуникационна инфраструктура, инженерно-техническа инфраструктура, културно наследство и културна инфраструктура, зелена система и спорт, обитаване и жизнена среда, социална инфраструктура и публични пространства, заедно с линейните обекти и „меките“ мерки, отговарят на изискванията за устойчиво развитие. По този начин се гарантира, че мерките за развитие на **социална, икономическа и екологична основа**, ще бъдат прилагани съгласувано в градското пространство и във времето.

Всички тези резултати от изпълнението на ИПГВР ще спомогнат за реализацията на стратегическите цели и **Визията за развитие на София 2020** – Град на хората и за хората, Автентичен и жизнен град, Зелен и привлекателен град, Интелигентен и съзидателен град.

12. ПЛАНОВА ОСИГУРЕНОСТ

Към настоящия момент, Столична община е една от малкото общини в страната с одобрен актуален общ устройствен план (ОУП). На 28.01.2007 г. влезе в сила Закона за устройство и застрояване на Столична община (ЗУЗСО), с който влезе в сила ОУП на гр.София и Столична община. Съгласно изискванията на §7 от Преходните и заключителни разпоредби на ЗУЗСО, графичната част на плана беше актуализирана, като изменението на ОУП беше одобрено с Решение №960 от 16.12.2009 г. на Министерски съвет на Р.България. Графичната част на плана е в мащаб 1:10 000 за гр.София и 1:25 000 за Столична община. Неразделна част от плана са правилата и нормативите за устройство и застрояване, както и съпътстващите го схеми и текстови материали.

Общият устройствен план е може би най-важният дългосрочен стратегически документ за развитието на Столицата. Той представлява комплексен управленски инструмент в политиката на местната власт за създаване на оптимална пространствена и функционална структура за развитие, изграждане и комплексно устройство на града и общината. Неговата реализация е свързана и се осъществява в синхрон с Интегрирания план за градско възстановяване и развитие на гр.София, както и с Общинския план за развитие на Столична община, които са планови документи със средносрочен характер.

След влизането в сила на ОУП, Направление „Архитектура и градоустройство“ на Столична община стартира ускорен процес по изработване на цялостни подробни устройствени планове за голяма част от територията на София, които да съответстват на философията и разпоредбите на ОУП, да спрат хаотичното застрояване „на парче“, да осигурят ефективна защита на публичните интереси при изграждането и модернизирването на комуникационната система на града, запазването на структурата на създадените жилищни комплекси, изграждането на модерен градски център, преструктурирането и оптимизирането на индустриалните зони, опазване и развитие на зелената система на града. Процесът по проектирането на подробните устройствени планове в столицата върви едновременно с процеса по изработване на кадастралната и специализираните кадастрални карти за Столична община, което предизвиква много технически и времеви проблеми при изработването и процедирането на плановете, но създава и предпоставките влезлите в сила планове да уредят дълготрайно и стабилно всички обществени и икономически отношения, възникващи в процеса на устройственото планиране и инвестиционното проектиране. Устойчивото развитие на столицата изисква и много внимателно отношение към оценката на изработваните планове по отношение на въздействието им върху околната среда, защитените територии и опазването на културното наследство. В процеса на изработка на плановете се прилагат всички актуални към момента процедури по преценка на въздействието върху околната среда.

Към настоящия момент една значителна част от територията на гр.София е покрита от влезли в сила, в процедура по одобряване или в процес на разработка нови подробни устройствени планове. Това се отнася в голяма степен и за териториите на трите зони за въздействие.

(Фиг. 41) показва териториите с ПУП одобрени след 2007 г., в процедура по одобряване или в процес на разработка за трите зони за въздействие.

ПРЗ ж.к. „Обеля 2”
ПРЗ ж.к. „Надежда 1А”
ПРЗ ж.к. „Надежда 1Б”
ПРЗ ж.к. „Надежда 2А”
ПРЗ ж.к. „Надежда 2Б”
ПУП – В процедура по одобряване
ПРЗ ж.к. „Толстой”
ПРЗ ж.к. „Свобода”
ПРЗ ж.к. „Връбница – 1 част”
ПРЗ ж.к. „Връбница – 2 част”
ИПРЗ за м. “ж.к. “Факултета”
ПУП – В процес на разработване
ПРЗ „Северен парк”, разширение
ПРЗ ж.к. Фондови жилища

(таблица 18) Подробни устройствени планове в обхвата на Зона II

ПУП – Одобрени след 2006 г.
ПРЗ ТЕХНО ПАРК
НПЗ „Искър – север” - I част
НПЗ „Искър – север” - II част
НПЗ „Искър – север” - III част
ПРЗ Дружба 2 - обиколна
ПУП – В процедура по одобряване
ПРЗ за СПЗ “Слатина-север”
ПРЗ за м. “Младост 1А-разширение” и м. “БАН – VII и VIII км.”

(таблица 19) Подробни устройствени планове в обхвата на Зона OI

ПУП – Одобрени след 2006 г.
ИПРЗ м. „Бул. „България” – „ Медицински комплекс – Медицински университет”
ПРЗ м. „Център – Западно направление”
ИПРЗ „ Женски пазар – част зона Б2”
ИПРЗ Зони Г- Центъра (част)
Предгаров площад
Парк „Възраждане”
Спортна зона „Южен парк”
ПРЗ м. „Кривата река”
ПУП – В процедура по одобряване
ПРЗ София, м. „Зона А – Център”
ИПР и ПЗ бул. „Македония” между площад ‘Руски паметник’ и бул. „Христо Ботев”
ПУП – В процес на разработване
ПРЗ за м. “Ловен парк” по реда на чл. 16 от ЗУТ
ИПР и ПЗ м. “Зоопарк”

13. УПРАВЛЕНИЕ НА РЕАЛИЗАЦИЯТА, НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ИПГВР

13.1. Управление на реализацията на ИПГВР

Екипът на ИПГВР е предложил структура за управление, подробно разписана в т.9. За изготвяне на предложението за управление изпълнението на ИПГВР е проведен анализ на световната практика в реализирането на мащабни проекти по интегрирано градско възстановяване и развитие. Формите на управление обхващат различни организации, между които Агенции за развитие, Партньорски обединения, полуавтономни организации от тип “Quango”, Корпорации за градско възстановяване и развитие. Прилагани в продължение на повече от 50 години в различни условия, те са доказали своята ефективност, но също така и някои недостатъци. Основна характеристика при почти всички от тях е делегирането на власт и отговорност от страна на общината и държавата в управлението на средствата за градско обновяване и вземането на решения относно реализацията на проектите. В преобладаващите случаи критиките са насочени към пълната свобода в управлението на процесите, включително и в разпоредителни сделки с част от имотите и земята, достъпа до повече ресурси при занижена отчетност и прозрачност, подценяване на потребностите на местното население и принудителното му изместване от територията за намеса, вследствие на постигнатия по-висок стандарт на живот. В някои случаи на този тип организации, които дават повече права на частния сектор, се гледа като на заплаха за местната демокрация. Именно поради тази причина, през последните години се налага преосмисляне на ролята и участието им в градското обновяване и развитие, за да може да се защити публичния интерес, за да се отчитат по-добре местните характеристики на средата и да се даде възможност за съпоставяне на повече и по-разнообразни проектни идеи.

Отчитайки политическата и икономическата обстановка в момента в България, както и социалните нагласи и поведение се налага тази дейност по изпълнението на Интегрирания план за градско възстановяване и развитие на този етап да остане под контрола на Столична община, без да се подценява ролята и участието на районните администрации. Този извод се подкрепя и от успешното реализиране на множество мащабни проекти в столицата чрез усвояване на значителни фондове от различни Европейски програми, резултатите от които са видими.

Реализацията на ИПГВР се отъждествява с изпълнението на проектите, заложили в одобрения план (независимо от източниците на финансиране). Методическите указания за изработване и прилагане на ИПГВР препоръчват принципа: «Управлението на реализацията на ИПГВР се свързва с управлението на изработването му». И той е съвсем логичен. **Работните групи от общинската администрация, които са участвали в разработването на ИПГВР, прерастват в управленска структура (УС) за реализация на плана.** Тази структура се създава и запазва с достатъчен капацитет, за да реализира всички функции, присъщи за управление на такъв сложен процес, какъвто е прилагането на ИПГВР – администриране, координация, мониторинг, контакти. Кметът на общината определя персонални отговорници от съответните звена на общинската администрация и разпределя необходимите действия по обезпечаване на проектите със законови процедури, съгласно програмата за реализация (бизнес плана) на ИПГВР.

Реализацията на ИПГВР е реализация на хронологично, пространствено и технологично синхронизирани пакети от проекти. Администрирането им е ядрото в управлението на ИПГВР. Въз основа на одобрение в плана проекти, УС изработва проектни приложения, които се подават в съответния управляващ орган на Оперативна програма – източник на финансиране. Бенефициент е общината, партньор в рамките на ИПГВР или ПЧП.

Формата на управляващата структура се предлага от УС и кмета на СО, но се приема и утвърждава само с решение на СОС. Тя би могла да се институционализира в целия диапазон от възможни форми – от специализирана структура към общинска администрация, през общинско предприятие или сдружение на ПЧП, до самостоятелно общинско или смесено търговско дружество. В стартовия етап по прилагането на ИПГВР, Консултантът предлага първата («органична») форма. Това е специализирана структура от общински служители, осигурена с достатъчни компетенции и капацитет. Аргумент за такова предложение е фактът, че прилагането на целия общински план се реализира вече седма година от самата общинска администрация, без да се е наложила потребност от създаване на дериватна структура.

Ключова функция на УС е и **мониторингът** на изпълнението. Структурата подготвя, а кметът на СО одобрява системата за оперативен контрол и отчетност на реализацията по проекти, както и органите по мониторинга на реализацията. Наблюдението се реализира по одобрените със самия план индикатори. Те, както и самият план, подлежат на актуализация. Задължение на УС е набирането на актуална информация за мониторинговите показатели, както и изработването на мониторинговите доклади. Мониторингът е непрекъснат процес, а докладите за напредъка по изпълнението на ИПГВР са годишни. Докладите се представят на СОС от Кмета на СО. Отделно, проектните мениджъри се задължават да представят на УС ежемесечни доклади за изпълнението на всеки финансиран проект. По преценка на кмета, може да се създаде и независима, „гражданска“ контролна структура, особено при едновременна реализация на голям брой проекти. Това ще гарантира прозрачността в управлението и изпълнението на ИПГВР и ще даде възможност за обогатяването му с идеите на представителни структури на гражданското общество чрез специфични проекти за обучение, повишаване на квалификацията, преквалификация на безработни, социално приобщаване и създаване на отношение към града и неговите природни, културни и социални ценности.

Основна предпоставка за доброто управление са **оценките за изпълнение на ИПГВР**, които биват: **текущи, междинна и последваща (финална)**. В т.9 Структура за управление е описан механизъм за извършване на тези оценки. Текущите оценки са ежегодни, междинната се извършва след третата година от изпълнението на плана, а последващата – в края на периода на действие на плана. Резултатите от последващата оценка се използват при разработването на новия ИПГВР за следващия период на планиране. **Междинната и последващата оценка се основават на индикаторите за изпълнение и заложените дългосрочни и средносрочни резултати в ИПГВР.**

ИПГВР подлежи на актуализация при доказана необходимост – ежегодна, мотивирана с ежегодните отчетни доклади или в средата на плановия период, мотивирана с междинната оценка на плана. ИПГР е отворен и динамичен план, подлежащ на периодични актуализации. Причините могат да са свързани с установени обстоятелства, забавящи или отлагащи заложените в ИПГВР проекти. Актуализациите могат да засягат всички аспекти на ИПГВР – целевите, проектните, институционалните – с изключение на промяна на зоните за въздействие. Решението за актуализация се приема от ОбС по предложение на кмета, подготвено от структурата за управление на ИПГВР.

13.2. Индикатори за наблюдение и оценка на ИПГВР

Индикаторите за оценка и наблюдение са неотменна част от ИПГВР София и дават възможност да се наблюдават промените, настъпващи в средата от реализираните проекти в одобрените зони за въздействие. Те са част от плана за партньорство, публичност и прозрачност и са общоприет и задължителен инструмент на интегрираното градско планиране. Предложената система от индикатори (*таблица 20*) покрива всички видове зони за въздействие и съответства на заложените мерки и проекти, които могат да бъдат финансирани по различните оперативни програми през следващия програмен период, съобразени с обсъжданите към 15 октомври 2013 г. Приоритетни оси.

Индикаторите са разделени в две групи и отчитат реализираните проекти и постигнатите резултати. Първата група индикатори ще отчита параметрите на реализираните проекти за обновяване на градската среда, на сградния фонд, на комуникационно-транспортната и инженерно-техническата инфраструктура, на социалната и културната инфраструктура, на публичните пространства и зелената система, вкл. и на обектите за спорт и отдих. Втората група индикатори ще дава възможност да се проследи ефекта от реализирането на проектите и синергичния ефект, който се очаква от синхронизираното им изпълнение чрез отчитане на повишена посещаемост на обновените обекти, намаляване на разходите за енергия и оттам на тези за поддръжка, увеличаване на цените на имотите в границите на зоните за въздействие и в съседните територии, подобрената достъпност и безопасност на средата, намалената безработица, особено сред младото население и адаптирането към пазара на труда, създадени нови работни места, ръст на инвестициите, % засегнато население от положителните промени и др.

При избора на индикатори за наблюдение и оценка на ИПГВР София са спазени основните изисквания за яснота при формулирането им, възможност за отчитане на промените и наличност на информация, която да позволява безпроблемното им прилагане. Те следват предложената тематична структура на проектните пакети в определените зони за въздействие, съответстващи на заложените цели и приоритети на интегрирания план и покриват девет тематични направления, а именно:

- Транспортно-комуникационна инфраструктура;
- Инженерно-техническа инфраструктура;
- Социална инфраструктура – образователна, здравна, социални услуги;
- Културно наследство и културна инфраструктура;

- Обществени и административни сгради;
- Обитаване и жизнена среда;
- Зелена система и спорт;
- Пешеходни и публични пространства
- Социално и икономическо обновяване.

Екипът на ИПГВР София отчита наличния административен капацитет на Столична община, както и този на районните администрации, попадащи в зоните за въздействие, за въвеждането на системата за наблюдение и оценка на изпълнението на ИПГВР София, поради което предлага по-ограничен набор от индикатори, гарантиращ реалното им прилагане. Системното измерване на голям брой индикатори в трите зони за въздействие е изключително сложна задача, поради големината на града (респективно зоните за въздействие), големия брой заложен проекти и не на последно място – сложната административна структура (24 районни и една централна общинска администрация, много общински фирми, звена и др.). Събирането и обработката на цялата информация, необходима за измерването и отчитането на индикаторите ще бъде една от задачите на бъдещото звено за управление на ИПГВР.

Предложените индикатори са формулирани така, че измерват промяната в съответния продукт или резултат от изпълнението на ИПГВР – в абсолютна стойност (брой, м, кв.м и т.н.) или относителна стойност (в процент изменение). Т.е. базови стойности на така формулираните индикатори са неприложими или не могат да бъдат дадени към момента. Целевите стойности на индикаторите са определени в диапазон в зависимост от степента на изпълнение на заложените проекти, която е в пряка зависимост от определеното финансиране за гр.София. Към момента на изработването на ИПГВР не е ясен размера на финансирането, което ще бъде определено за гр.София по различните оперативни програми, поради което не е възможно да се определи в каква степен ще бъдат изпълнени всички проекти, заложен в плана. За изчисляване на целевите стойности на индикатори е приет диапазон 30-100 % от заложения бюджет в ИПГВР – т.е. долната граница на индикатора ще се постигне при получаване на 30% от заложените средства в ИПГВР, а горната граница – при 100% от предвиденото финансиране. След определяне на средствата, които ще бъдат заделени за гр.София в следващия програмен период може да се направи допълнително прецизиране на целевите стойности на индикаторите.

Резултатите от прилагането на системата от индикатори ще създаде необходимите условия при необходимост да се правят известни корекции в заложените стратегически цели и в политиката на общината, за да може ИПГВР да постигне търсения синергичен ефект от реализираните проекти и цялостно обновяване на градската среда.

(таблица 20) Индикатори за наблюдение и оценка на ИПГВР

Тематични направления	Индикатори					
	Индикатори за продукт	Мерна единица	Целева стойност	Индикатори за резултат	Мерна единица	Целева стойност
Транспортно-комуникационна инфраструктура	Изградени, рехабилитирани и реконструирани улични мрежи	Километри	30 - 90	Ръст на пътничопотока в подпомогнатия градски транспорт	%	20-40
	Изградена мрежа на градски транспорт с нови маршрути до необслужени територии	Километри	10 - 30			
	Обновена инфраструктура на градския транспорт – контактна мрежа, подобряване на спирки, бази за ремонт и др.	Километри, брой	15 - 50			
	Изградени велоалеи и паркинги за велосипеди	Километри	30 - 100	Ръст на използващите велосипеди за ежедневни пътувания	%	50-100
	Изградени обществени паркинги встрани от главни улици	бр. места за паркиране	1 500-4 500			
Инженерно-техническа инфраструктура	Изградени, рехабилитирани и реконструирани ВиК мрежи	Километри	30 - 90	Жители, ползващи подобрената инфраструктура	Брой	40 000 - 120 000
	Въведено енергоспестяващо улично осветление	Километри	30 - 90			
Социална инфраструктура: Образователна, Здравна; Социални услуги	Изградени и оборудвани сгради/ обекти на социалната инфраструктура	Брой сгради/ обекти	5-10	Лица от целевата група, засегнати от подобрената социална инфраструктура	Брой	120 000-240 000
		РЗП /кв.м/	13 500 – 27 000			
		Брой места	1000-2000		%	50 - 100
	Обновени, оборудване и въведени мерки за енергийна ефективност в сгради/обекти на социалната инфраструктура	Брой сгради/ обекти	50-100	Намаляване на потреблението на първична и крайна енергия от сгради на социалната инфраструктура	% kWh/ годишно	20-30
		РЗП /кв.м/	165 000 – 300 000			
		Брой места /капацитет	10 000 - 20 000			

Културно наследство и културна инфраструктура	Изградени и обновени, оборудване и въведени мерки за енергийна ефективност в сгради/обекти на културната инфраструктура	Брой сгради/обекти	9-27	Ръст на посещенията на подпомогнатите културни обекти	%	10-20
		РЗП /кв.м/	16 000 – 54 000	Намаляване на потреблението на първична и крайна енергия от сгради на културната инфраструктура	% kWh/годишно	20-30
	Реставрирани, консервирани и експонирани археологически обекти и културни паметници	Брой обекти	10-30	Ръст на посещенията на подпомогнатите туристически обекти	%	30-50
Административни и обществени сгради	Обновени административни сгради на държавната и общинската администрация, вкл. преминали в по-горен клас на енергопотребление	Брой сгради	10-30	Намаляване потреблението на крайна и първична енергия от административни сгради на държавната и общинска администрация	% kWh/годишно	20-30
		РЗП /кв.м/	60 000-180 000			
Обитаване и жизнена среда	Обновени многофамилни жилищни сгради	Брой жилища	6 500 - 20 000	Намаляване потреблението на крайна и първична енергия от административни сгради на държавната и общинска администрация	% kWh/годишно	30-40
		РЗП /кв.м/	500 000 - 1 500 000			
	Обновени междублокови пространства	Ха	6 - 18	Увеличение на цените на недвижимите имоти в близост до обновените територии	%	5-10
	Изградени детски площадки	Брой	20-60			
Зелена система и спорт	Изградени и обновени територии за обществен отход – паркове, градини, зелени площи	Ха	200 - 600	Увеличение на цените на недвижимите имоти в близост до обновените територии	%	5-10
	Изградени и обновени спортни площадки	Брой	4-12			
	Изградени, обновени, оборудвани и внедрени мерки за енергийна ефективност в сгради/обекти на спортната инфраструктура	Брой сгради/обекти	5-15	Ръст на посещенията в подпомогнатите спортни обекти	Брой	15-50
				Намаляване на потреблението на първична и крайна енергия от сгради на спортната инфраструктура	% kWh/годишно	20-30
Пешеходни и публични пространства	Изградени и обновени пешеходни алеи и тротоари, пешеходни зони	Ха	8 - 24	Увеличение на цените на недвижимите имоти в близост до обновените територии	%	5-10

Програми за социално-икономическо обновяване	Програми за квалификация и преквалификация на младежи и групи в неравностойно положение	Брой	4-8	Обхванато население в целевите групи за квалификация и преквалификация	Брой	2300-2700
	Брой млади хора, включени в стажантски програми за чиракуване, стажуване, подобряване на квалификацията	Брой	200-1000	Намаляване на безработицата сред целевите групи	%	2-5
	Програми насочени към интеграция на групи в неравностойно социално положение	Брой	4-15	Брой и относителен дял на населението, включено в инициативите, насочени към интеграция на групи в неравностойно социално положение	Брой %	2100-3500 45-65
	Подпомогнати приложни научни изследвания, съвместно проведени с бизнеса, университетите и администрацията	Брой	5-15	Брой НИРД проекти, подкрепени до пазарна фаза	Брой	10-20
	Привлечени фирми в технологичния парк	Брой	15-25	Реализирали се фирми за 5 годишен период след извършените обучения	%	70
	Увеличение на наетите лица в иновативни фирми, подкрепени в зоната с потенциал за икономическо развитие	Брой	1000-2500	Нарастване на производствения капацитет в подкрепените предприятия	%	15

13.3. Обществено участие в управлението, наблюдението и оценката на прилагането на ИПГВР

ИПГВР не е план само на общинската администрация. В неговото изработване и прилагане са ангажирани много заинтересовани страни – представители на бизнеса, НПО, граждани, институции извън общинска администрация. УС определя практиката на сътрудничество със заинтересованите страни, като разработва процедури за връзки с обществеността и установява механизми за диалог с ведомства, секторни управления и други субекти с отношение към ИПГВР.

Обществените обсъждания, прякото гражданско участие и експертните консултации при осигурени публичност и прозрачност на действията при изработването на ИПГВР, ще се пренесат като практика и при прилагането, наблюдението и оценката му. Столична община, постоянните комисии и Столичния общински съвет имат добре работеща система за съвместна работа с представители на обществеността и утвърдена през годините практика в обсъждането и одобряването на Общия устройствен план на гр. София и Столична община и неговото изменение, в наблюдението на изпълнението му, в обсъждането и приемането на важни стратегически документи за развитие на общината и града, включително и в докладването, обсъждането и приемането на ИПГВР.

В динамичния процес по изпълнението на ИПГВР на гр. София съществена роля ще играе обществеността, в съответствие с първото послание на предложената и одобрена визия за развитие на столичния град „София – град на хората и за хората“. Представители на различни НПО, обществени структури и граждански инициативни групи ще участват в предложения Комитет за наблюдение (КН) при изпълнението на плана и оценката на резултатите от прилагането му.

Изборът на представителите на обществеността ще се направи от предложения списък на заинтересованите страни, идентифицирани в началния етап от работата по ИПГВР. Ще бъдат определени както участващите структури в наблюдението и оценката на изпълнението на плана, така и техните представители, упълномощени да участват при вземането на решения, след което изготвеното предложение от Изнесеното звено за изпълнение (ИЗИ) и съгласувано с Управляващия орган (УО) на ИПГВР ще бъде внесено за одобрение от Столичен общински съвет.

Дейността и графика за дейност ще бъдат дефинирани и координирани в изготвен План за обществено участие, който ще съдържа:

- Информация за участващите представители и критериите за техния подбор;
- Информация за контакти с упълномощените и одобрени представители на заинтересованите страни, участващи в процеса на наблюдение, оценка и контрол по изпълнението на ИПГВР на гр. София;
- Описание на информацията, до която представителите на обществеността, участващи в КН ще имат достъп, начините за нейното съхраняване, правилата и процедурите за комуникация и използване на информацията;
- Описание на задачите, правата и задълженията на представителите в КН;

- Начините на вземане на решения, за решаване на конфликти, за постигане на консенсус и системата за информираност на широката публика;
- Описание на методите за обществено участие, които ще се прилагат при наблюдение изпълнението на ИПГВР София, при оценката на прилагането и при оценката на резултатите от прилагането;
- План-график за провеждане на срещи, консултации и заседания;
- План-график за провеждане на обществени обсъждания с по-широк кръг представители на заинтересованите страни във всяка една зона за въздействие и населението на столичния град;
- Описание на необходимите ресурси и бюджет за изпълнение на плана за обществено участие;
- Съдържание на докладите за систематизиране на изводите от наблюдението, оценката и контрола на приложението на ИПГВР на гр. София и постигнатите резултати, идентифицирани проблеми и рискове и предложения за отстраняването им.
- Финален отчет за работата на представителите на обществеността при приключване изпълнението на ИПГВР на гр. София.

Методите за обществено участие, които ще се използват в различните етапи на изпълнение на ИПГВР на гр. София ще обхващат както традиционните срещи, консултации и обсъждания, така и по-съвременни форми, базирани на съвременните технологии. Резултатите от тази дейност по управление на ИПГВР на гр. София се очаква да повишат капацитета на управляващото звено и на Столична община, да повишат нивото на информираност и прозрачност по приложението на плана както на широката публика, така и на бъдещи партньори, участници и инвеститори, да подпомогнат генерирането на нови творчески идеи, да повишат доверието за постигане на консенсус и да активизират участието в обновяването и развитието на града.

14. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

14.1. ИПГВР – рамка за устойчиво градско развитие

С невиджданото до днес нарастване на населението на градове и на градските територии по света, урбанизацията представлява основен фактор за многобройни предизвикателства в нашия век. България не се намира в състояние на постоянен икономически растеж, наблюдават се демографски промени, отслабване на връзките между икономическия растеж, трудовата заетост и социалния напредък. Градските екосистеми са под натиск. Повече от две трети от населението живее в урбанизирани територии и този дял продължава да расте. Изследването на *демографската динамика* в общината, града и по райони по данни на НСИ към 01.02.2011 г. показва, че в периода 2001 – 2011 г. населението на гр. София нараства със 110 989 души. Делът на населението от общото на страната през 2001 г. е 13,8%, а през 2011 г. достига 16,3%.

Застроената среда има силно влияние върху качеството на околната среда, икономическото развитие, здравето и продуктивността. Устойчивото строителство и устойчивото градско развитие е единственият начин да се отговори на най-важните предизвикателства на нашето време, включително глобалното изменение на климата, зависимостта от неустойчиви и скъпи източници на енергия и ресурси, както и заплахи за човешкото здраве и социални условия за живот. Градовете играят ключова роля за устойчивото развитие, тъй като те предлагат широки възможности за повишаване на ефективността на използване на енергията и транспортните системи и следователно за намаляване на енергийните нужди на човек от населението. Освен това проблемите на околната среда, предизвикани от емисии във въздуха, водите и почвата, както и изчерпването на ресурсите, значително намаляват шансовете на бъдещите поколения и водят до потенциално сериозни проблеми със здравето на градските обитатели.

Всички тези заплахи могат да се превърнат в положителни възможности. София трябва да се превърне в център за създаване на устойчива и приобщаваща икономика, потенциалът на социално-икономическото, културното, възрастовото и етническото многообразие трябва да се използва в по-голяма степен като източник на иновации. Превръщането на града в „зелен и здравословен“ надхвърля далеч обикновеното намаляване на емисиите на CO₂. ИПГВР София предлага един цялостен подход за решаване проблемите на околната среда и енергетиката, тъй като много от компонентите на природната екосистема са тясно преплетени по уникален начин със социалната, икономическата, културната и политическата система на градовете.

Въпреки множеството правителствени и не-правителствени организации, центрове и комисии по градско развитие, които са сформирани поради ускоряващата се урбанизация на глобално и местно ниво, съществува единодушие относно основните принципи на бъдещото градско и пространствено развитие. За да се гарантира устойчивост във времето, градът трябва да развива, или опазва, паралелно социалната, икономическа и екологична среда. Градското развитие трябва да се основава на балансиран икономически растеж и териториална организация на дейностите, да се гради върху силни метрополни региони и градски зони, които могат да осигурят добър достъп до услуги от общ икономически интерес, да се характеризират с компактна структура на заселване с ограничено разрастване на урбанизираните територии и да осигурява висока степен на опазване и качество на околната среда в градовете и около

тях. Устойчивото развитие на града изисква адаптация към съществуващите климатични промени, както и мерки за намаляване на бъдещи такива, чрез намаляване на емисии на парникови газове.

На 27 февруари 2013 Европейската Комисия започна дебат за бъдещия пакет с мерки за борба с промяната на климата и за постигане на енергийна ефективност. Това ще замести настоящия план „20-20-20“ за намаляване на емисиите, ВЕИ и енергийна ефективност с подобни за 2030 цели, за да обезпечи икономическото развитие и бъдещите инвеститори със сигурна регулаторна рамка. Предположенията за 2030 се очаква да включват 40% намаляване на емисиите и 30% увеличение на използваните ВЕИ. Европейският парламент ясно показва подкрепата си за постигане на енергийната ефективност чрез изискването за реновиране на 80% от сградния фонд до 2050 г.

Именно тези предстоящи цели налагат системите за управление да бъдат съобразени с променящите се условия и да отчитат различните териториални и времеви мащаби. В допълнение на налагащата се необходимост от сътрудничество между градове и междусекторна координация в регионален и национален мащаб, днес повече от всякога се налага градовете да функционират при пълно взаимодействие между секторите, за да не се допуска визии на един отделен сектор да определят качеството на градския живот.

ИПВГР-София обхваща основните цели и решения, приети и заложи в **Декларацията от Толедо** по време на среща на министрите, отговорни за градското развитие, в която се посочва, че важно условие за подкрепа на водената от ЕС политика за градско възстановяване и развитие и в следващия програмен период 2014-2020 ще бъде приемствеността и интегрирания подход при планирането на градовете.

Също така ИПВГР-София се стреми да изпълни приетите в **Лайпцигската Харта** за устойчиви градове принципи: осигуряване на висококачествени обществени места; модернизиране на инфраструктурата; подобряване на енергийната ефективност; стимулиране на иновациите; специална грижа за изостаналите квартали в контекста на града като цяло; подобряване на физическата среда; укрепване на местната икономика и местния пазар на труда; провеждане на политика за образование и обучение на деца и младежи; осигуряване на ефективен градски транспорт на поносими цени.

След приемането на пакета от мерки за енергийна ефективност през 2008 г., Европейската комисия стартира **Конвента на кметовете**, за да поощри и подкрепи усилията на местните власти в прилагането на политики за устойчиворазвитие и енергийна ефективност. Местните власти имат ключова роля в борбата с климатичните промени, тъй като е прието, че 80% от енергийната консумация и въглеродните емисии се асоциират с дейностите в града. Предвиденият към Конвента План за устойчива енергия ще очертае основните действия, които трябва да бъдат предприети от членуващите градове за постигане на устойчивост. Тъй като София е един от градовете, подписали конвента на кметовете, от общината се изисква да надмине целите, поставени от ЕС за периода до 2020 г., като намали емисиите на CO₂ на общинска територия с най-малко 20% чрез прилагане на План за действие за устойчива енергия. Всичко това налага ИПВГР София да се разглежда и използва като инструмент за постигане на целите за устойчиво развитие, заложи в поредицата важни Европейски и национални документи, изследвани задълбочено в началната фаза на работата по плана. Предложените проектни пакети и групи проекти в ИПВГР, съобразени със

съвременните „зелени политики“ се очаква да допринесат за успешното прилагане и изпълнение на заложените цели в тези документи, с което освен адаптация към климатичните промени и намаляване на вредните емисии, градът ще постигне по-добро образователно равнище, намаляване на бедността и социалното изключване. Интегрираното развитие на града ще позиционира София в по-висока категория в мрежата от Европейски градове - Metropolitan European Growth Area (MEGA).

Извършените оценки на риска в ИПГВР София, социологическите проучвания за знанията на гражданите и техните нагласи, анализите от типа “разходи-ползи” трябва да оформят решенията на политици, представители на бизнеса, на образованието и културата. Подобен анализ е първата стъпка, която беше предприета от екипа при изготвянето на плана. В него са разгледани ключови аспекти и характеристики на София и околната територия. Анализирани фактори, свързани с демографската динамика и политиката на човешките ресурси, с икономическото развитие и социалната инфраструктура, с културното наследство, околната среда и зелените политики, с жилищните и производствените сектори, с комуникационната и инженерната инфраструктура и направените обобщени изводи са използвани за идентифициране на проблемите, които възпрепятстват развитието на града и за формулиране на целите, които са заложили в плана до 2020 г. Разглеждането на тези фактори паралелно гарантира актуалността на оценката на състоянието на градската среда и дава ясна посока за необходимите стъпки на развитие.

Фундаменталните цели и цялостната визия на ИПГВР София произлизат от разбирането, че устойчив растеж може да се постигне само чрез синергичен ефект от трайно подобряване на икономическото, социалното и екологичното състояние на градската територия, чрез интеграция на всички дейности в плана по начин, който позволява от връзката на отделните части да се окаже значително въздействие върху облика на целия град.

ИПГВР задава изпълнението на редица дейности, голяма част от които ще спомогнат за адаптиране към промяната на климата и превенция на риска, особено тези като наводнения, земетресения и засушаване. Планът предлага проекти, обединени в проектни пакети целящи обновяване на градските паркове, повишаване на ефективността и биоразнообразието на зелената система на града, опазване на водите и пълноценно приобщаване на съществуващите водни източници и течения, които изпълнени заедно, ще постигнат максимален ефект и ще доведат до положителни резултати не само в определените зони, но и в целия град. Обособените зони за въздействие, определени и избрани на базата на социално-икономически критерии, на състоянието на техническата инфраструктура и околната среда, предопределят рамката на развитие на града за следващия програмен период. Това създава ясна картина за потребностите и приоритетните области за намеса за всяка една зона. Разгледани заедно, на фона на целия град, дейностите които се препоръчват от плана гарантират интегриран подход към развитието на територията на София, със стимулиращо въздействие и върху съседните на одобрените зони градски територии.

Зададените проекти в ИПГВР включват мерки за постигане на устойчиво развитие като засягат многообразни и значителни сектори на развитие. Всички определени проектни категории/тематични направления за интегриране на проектните предложения в проектни пакети – транспортно-комуникационна инфраструктура, инженерно-